

Styrelsearbete

– Vilket ansvar har styrelsen?

Stockholm 13 november

©2018 Grant Thornton Sweden AB. All rights reserved.

Styrelsens ansvar

- Maths Anväg - Affärsrådgivare Grant Thornton
- Helena von der Esch - Affärsrådgivare Grant Thornton
- Johan Hörnberg - Partner/advokat Wigge och Partners

Tre delar

Del 1

Vilken nytta kan jag ha av en styrelse i mitt företag och hur kommer jag igång?

Del 2

Framgångsrikt styrelsearbete, ordförandes ledarskap samt hållbarhetsarbete?

Del 3

Styrelsens ansvar och sammanfattning

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

Lagar ställer krav på att styrelsearbetet organiseras

- Aktiebolagslagen
- Lag om ekonomiska föreningar
- Stiftelselagen
- Bostadsrättslagen
- Samfällighetslagen
- Ideella föreningar saknar särskild lagstiftning

Inte bara aktiebolagslagen ställer krav

- Årsredovisningslagen
- Bokföringslagen
- Skatter och avgifter
 - Skatteförfarandelagen (skatteinbetalningar)
 - Skattebrottslagen
- Konkurslagen
- Lagen om anställningsskydd
- Lag om styrelserepresentation för de privatanställda
- Arbetsmiljölagen
- Diskrimineringslagen
- Personuppgiftslagen (GDPR)
- Miljöbalken
- Brottsbalken

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

Styrelsens arbete

Utgångspunkter

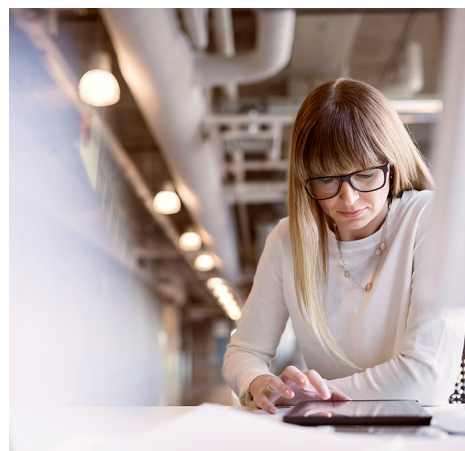
- 8 kap aktiebolagslagen
- “Styrelsen svarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter”
- Bolagsordningen som begränsning för styrelsens kompetens
- Var går gränsen mellan styrelsens och stämmans beslutanderätt?

Att tänka på

- Säkerställ grundläggande formalia i tidigare nämnda dokument; bolagsordning, vd-instruktion (publika), arbetsordning (publika), rapportinstruktion (publika/privata)

Styrelsens huvudsakliga uppgifter enligt ABL

- Ordförandens uppgifter
- Beslutsunderlag (dokumentation)
- Protokoll
- Jäv

Styrelsens övriga uppgifter enligt ABL

- Aktiebok – offentlig handling
- Tilldelning av aktier
- Årsredovisning
- Kallelse till stämman
- Tillsätta/avsätta vd

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

Kontrollbalansräkning

25 kap 13-18 §§ aktiebolagslagen

- Upprättas och granskas av revisorerna så snart det finns skäl att anta att det egna kapitalet understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet
- Om det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet; hänskjutande av frågan om likvidation till bolagsstämman
- Åtta månader efter hänskjutandet; ny bolagsstämman med granskad balansräkning
- Konsekvens av underlåtenhet – personligt betalningsansvar för uppkommande skulder
- Gäller inte gentemot den som kan visa att han/hon inte varit försumlig

Företrädaransvar

59 kap 12-14 §§ skatteförfarandelagen

Om en företrädare för en juridisk person **uppsåtligen eller av grov oaktsamhet** inte har:

- a) gjort skatteavdrag med rätt belopp eller anmälan om F-skatt,
- b) betalat skatt eller avgift,
- c) eller har lämnat oriktiga uppgifter som har lett till att den juridiska personen har tillgodoräknats överskjutande ingående moms eller överskjutande punktskatt med ett för stort belopp,

är företrädaren **tillsammans** med den juridiska personen skyldig att betala beloppet/skatten eller avgiften

Case – styrelsens ställföreträdaransvar

- Hösten 2001
- It-företag med ca 20 anställda
- Programvara, systemet på marknaden
- Finansieringsrunda för expansion
- Beslut prospekt 11 september
- Oro på kapitalmarknaden, misslyckad emission
- Egen ansökan om konkurs 13 november
- Obetalda skatter, oktobers uppbörd ca 600 000 kr
- Mars 2003: krav från kronofogden till styrelsens ledamöter och vd

Case – styrelsens ställföreträdaransvar

Fanns det grund för kravet?

- Ja, enligt skatteförfarandelagen
- Men, möjlighet finns att helt eller delvis efterge krav riktat mot ställföreträdare

Vilka krav ställs för eftergift?

- Styrelsens och vd:s agerande helt avgörande

Case – styrelsens ställföreträdaransvar

- Styrelsen träffades 1-2 gånger per månad
- Flera av ledamöterna var involverade i kontakter med potentiella investerare
- Plan fanns med syfte att rädda ett 20-tal arbetstillfällen
- Löpande kontroll på mötena att vd betalade in skatter och avgifter, vilket i och för sig inte visade sig vara tillräckligt
- **Antal möten – när det behövs**
- **Krissituationer – agera omedelbart**
- **Snabb tillväxt – kräver mycket tid av styrelsen**

Årsredovisningslagen

Skyldighet att registrera antagen årsredovisning

- Förseningsavgift – 7 månader efter räkenskapsårets utgång
- Likvidationsgrund – 11 månader efter räkenskapsårets utgång
- Personligt betalningsansvar för styrelse och vd – 15 månader efter räkenskapsårets utgång

Värdeöverföring och vinstutdelning

Värdeöverföring (borgenärsskyddsreglerna)

1. Vinstutdelning
2. Förvärv av egna aktier
3. Minskning av aktiekapitalet för återbetalning till aktieägarna
4. Annan affärshändelse som medför att bolagets förmögenhet minskar och inte har ren affärsmässig karaktär för bolaget

Bristtäckningsansvar

17 kap 7 § aktiebolagslagen

Om det finns brist vid återbäring svarar

1. bolagsfunktionär vid oaktsamhet och
2. annan medhjälpare vid grov oaktsamhet

Skadeståndsansvar

29 kap aktiebolagslagen

- Styrelseledamot som uppsåtligt eller av grov oaktsamhet skadar bolaget, aktieägare eller annan
- Effekter av ansvarsfrihet
- Utdömt ansvar kan jämkas mellan de ansvariga

Straffansvar för styrelseledamot

- Brott mot borgenärer (11 kap BrB)
- Straffansvar i ABL (30 kap ABL)
 - brott mot låneförbudet
 - föra aktiebok
 - privat bolag får inte sprida sina aktier genom annonsering
 - kallelse, beredningsansvar och rätt att delta i styrelsemöte
- Skattebrott
- Annan lagstiftning
 - ex. miljöbrott, PUL
 - jämställdhetsplan och arbetsmiljöplan (vite)

Sammanfattning av ansvarsområden

- Kapitalbrist – kontrollbalansräkningen
- Företrädaransvar – skatteförfarandelagen/ÅRL
- Försiktighetsregeln – vinstutdelning/värdeöverföring
- Bristtäckningsansvar – vinstutdelning/värdeöverföring
- Aktiebolagslagen – skadestånds respektive straffansvar
- Lika behandling – brott mot borgenärer

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- Vad innebär god styrelsesed?

Minska risken för personligt ansvar

- Kontrollera löpande att **lagar och regler** följs
- Säkerställa att nödvändiga **instruktioner upprättas**
- Säkerställ att styrelsens **mötesplan** beaktar verksamhetens behov
- Medverka inte till att fatta beslut baserat på **bristfälliga underlag**
- **Svag likviditet? – bevaka att skatter och avgifter inbetalas**

Styrelseförsäkringar

Undantag

- Burning House
- Ohederliga eller bedrägliga beteenden
- Miljöförstöring
- Force Majeure
- Varierande skydd vid kontrollbalansräkning, skatter/avgifter

Agenda

- Vilka lagar och regler gäller för styrelsens arbete?
- Vilka krav ställer aktiebolagslagen på styrelsearbetet?
- När kan jag bli personligt ansvarig för bolagets förpliktelser?
- Hur begränsas risken för personligt ansvar?
- **Vad innebär god styrelsesed?**

Har god sed någon betydelse för ansvarsfrågan?

- **Otydlig ansvarsfördelning** leder till solidariskt ansvar hos styrelse och vd
- Att inte ha koll på **oberoende och jävsfrågor** leder till ökad risk för skadestånd
- Okunskap leder inte till att ansvar kan undgås – snarare tvärtom

God sed ställer krav på att dessa frågor hanteras

Sammanfattning

- Lagar som skapar ordning och reda
- Ha koll på lagar och formalia
- Att inte veta eller kunna är inget försvar
- Ställ krav på andra ledamöter och vd
- Sysslomannaansvaret
- Lita på erfarenhet och magkänsla
- Var besvärlig

Material:

www.grantthornton.se/styrelsekurs

Tack för visat intresse!

Johan Hörnberg

johan.hornberg@wiggepartners.se

0720 – 62 60 75

Maths Anvåg

maths.anvag@se.gt.com

0705 – 91 80 20

Helena von der Esch

helena.vonderesch@se.gt.com

0703 30 16 35